

✠ POGLAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

9. číslo

Budyšin, september 1976

Lětnik 26

Hrono na september 1976

Jer. 23,23

Njejsym ja Bóh, kiž je blisko, praji Knjěz, a nic Bóh, kiž je daloko?

Štož naše hrono z Lutherowym přeložkom swjateho Pisma přiruna, zwěsći, zo je tam trošku hinak přeložene. Mj so zda, zo je tu němski přeložk lěpši dyžli serbski. Ale nochcemy wo tym přemyslować. Na každy pad dže tu wo bliskim a dalokim Bohu.

A njeje Bóh woprawdže tež daloko? Bóh, kiž je zemju a njejesa stworil, kiž je všehomócný, njeje wón wot nas daloko zdaleny? My tola njejsmy všehomócní, tež hdyž wjele zamóžemy. My tola njejsmy stworičeljo, ale móžemy jenož z toho něšto činić, štož mamy wot Boha. Daloki Bóh — to je wulki, majestotny Bóh, kotremuž so runać njemóžemy. A my so z nim tež tohodla njemóžemy runać, dokelž je Bóh swjaty, a to rěka: bjez hrěcha, a my smy „chudzi, hubjeni, hrěšni čłowjekajo“. Stary zakon rěči wo Bohu, kiž je wot hrěšneho swěta a hrěšneho čłowjeka zdaleny.

Ale majestotny Bóh je so nam hnadnje přiwobročil. W Jezusu Chrystusu je Bóh sam k nam hrěšnym čłowjekam přišo. A wón je přez čerpenje a wumrěće Jezom Chrysta nam přinjesl wodawanje hrěchow a wusprawjenje. Daloki Bóh so nam bliži a nam pomha ze wšitkeho, štož mjez nami a Bohom steji. „Bóh je při nas tudy“, tak móžemy nětko spěwać.

Žane hrono swjateho Pisma pak njesteji za sebje same, ale ma so tež w zwisku widžeć. Naše hrono w zwisku widžane chce nam tež prajić: Před Bohom njemóžez ničo zatajeć. Bóh widzi to bliske, ale tež to daloke. W serbskim katolskim teksće swjateho Pisma ma naše hrono tuto připomnjenje: „Bóh njewidzi jenož to, štož so w jeho bliskosci, t. r. w njebjesach stawa, ale tež to, štož so na swěće stawa.“ W 139. psalmje so to tak rjenje wupraji: „Hdy bych do njebjes stupil, sy ty tam, a hdy bych sebje poslał do hele, hlej, ty sy tež tam. Wozmu-li sebi křidla rańšich zerjow, zo bych bydlił při najdalšim morju: Da wšak by twoja ruka mje tam wjedla a twoja prawica mje dđeržala.“

Za nas to woznamjenja, zo Bohu ničo zamjelceć abo zatajić njemóžemy, ale zo su tež naše potajne skutki a słowa, hač samo naše potajne mysle za njeho wotkryte. Na to chcemy so wot našeho hrona skedžbnić dać a Boha prosyć:

Stwor me mni, Božo, čistu wutrobu a daj mi noweho, wěsteho ducha.

Albert

Ja wěrju do Boha Wótca, všehomócného stworičela njebjes a zemje

1. artikl započina ze slowom: Ja wěrju. W džensnišim času njeje přeco lochko, kručé a z přeswědčenjom prajić: Ja wěrju.

Wěra njeje žana materielna wěc, kotruž by mohl přimać abo widžeć. Wěru njemóžez po wědomostnych zasadach krok po kroku dopokazać. Ru-

prajić: Zbožni, kiž njewidža a wšak wěrja. Wěra je cyle jednorje wěc wutroby. Wěra napjelna nam wutrobu z nadžiju, radosću a lubosću. Po wěrje so zložić, to rěka žiwy być za druhého, za čłowjeka podla tebe. Jezusowe slowo rěka: Štož sće jednomu z mojich najhubjenšich bratrow činili, to sće mi činili. Dobrowólnje služić w swojim žiwjenju a ze swojim žiwjenjom swojim najblišim a čłowjestwu!

W chwátku a honjenicy našeho časa je mjez nami malo zrozumenja, pomhanja a lubosće. Wěra trjeba sylne nućenje, zo by sebje samoho zaprěl. Wón trjeba wěru.

Prěni artikl wěrywuznaća praji, zo wěrime do Boha Wótca. Što je Bóh džensa za nas? Boha sebi nje-předstawjamy wjace jako muža, kiž sedži na trónje nad mróčelemi. Bóh jewi so nam a je mjez nami, hdyž pomhamy druhemu, hdyž so zetkamy w jeho mjenje, hdyž spěwamy a so wjeselime. Bóh jewi so nam w najwjetšim a najrjeńšim, štož čłowjek wobsedži — w lubosci, w lubosci powšitkownje mjez čłowjekami a w lubosci mjez mužom a žonu.

Bóh je mjez nami, hdyž so modlimy a w modlitwje pytamy pokoj a měř w sebi samym a posylnjenje za nadowki wšedneho žiwjenja. Bóh je naša pomoc a sylnosť. Wón je naša zepěra a nadžija, hdyž stejimy před problemami a čežemi žiwjenja.

Bóh pak so nam njejewi jenož na tak duchowne wašnje. Wón je stworičel njebjes a zemje. Wobhladajmy sej swoju rjanu Lužicu wot módrych horow hač k Blótam. Z pońnym prawom móžemy přihlosować chwalo-spěweji přirody w Zejler-Kocorowym oratoriju „Nalěčo“:

Stwórba Boža, templo swjaty, wočin swoje wrota mi ...

W přirodže, w Božej stworbje namaka čłowjek měř, pokoj a wočerstwjenje. Tu widžimy každe lěto znova wotběh wšeho žiwjenja: narodjenje w nalěču, zrawjenje w lěču, žně nazymu a smjerc w zymje.

Bóh je dał čłowjekej cyłu zemju, zo by z jeje plodow žiwy był, zo by sebi ju podwolil k swojemu dobremu a wužitkej: Čińće sebi ju podda n u. Tuž na nas zaleži, što z tutoho Božeho dara činimy. My smy zamolwići, što so na zemi stawa. Naš nadowk je, zemju na dobro čłowjestwa wužiwać a nic znjewužiwać za egoistiske zaměry. My mamy wójnam wobarać a so starać, zo bychmy wšitcy na zemi w dobrym dorozumje-

Budestecy

nje tohodla je w džensnišim času čežko, namakać puć wěry a po nim kročić w žiwjenju. Džensniši čłowjek myslí racionalnje. Za njeho je woprawdžite a eksistentne jenož to, štož je sam widzał abo přimnył abo štož so hodži logisce dopokazać. Rozmołwjejo so džensa z ludźimi druhého swětonahlada wo tutym prašenju, slyšimy hustodosć mēnjenje: Wy křescenjo tola scyla žanoho dopokaza swojeje wěry nimaće. Dopokazajće nam skutki a džiwy Jezusa, dopokazajće mi stawizny Biblije, a ja chcu wěrić.

Njeje runje to naša wulka lěpšina druhim nahladam napřečo, njeje to dopokaz, zo smy my křescenjo bohačiši we wutrobje a w myslenju, dokelž mamy wěru? Jezus je wšak sam

nju a měrje žiwi byli, kaž so to w pěsni praji:

Chrystus nima rukow,
jenož našej ruce,
zo by so jeho džěto džensa stało.
Wón nima nohow,
jenož našej noze,
čłowjekow na jeho puć dowjesć.
Chrystus nima erta,
jenož naš ert,
čłowjekam wo nim rěčeć.

Hdyž tute nadawki spóznamy a za jich zwoprawdženje džělamy w křesćanskej zamolwitosći, potom napjelny my swoju wěru ze skutkom a směny z wutroby rjoc: Ja wěrju do Boha Wótca, wšehomócného, stworičela njebjes a zemje.

Tr. Gr. Cha., studentka mediciny

Njeswačanski farar so roz-zohnowaše ze swojej wosadu

Po tym zo mějachmy 19. a 20. 6. Serbski cyrkwinski džěń, bě tydźeń pozdžišo, njedźelu, 27. 6. dalši wuznamny džěń za Njeswačidlsku wosadu.

Woswjećiwiši 26. 6. swoje 65. narodniny, poda so Serbski superintendent Wirth jako Njeswačidlski farar na derje zasluženy wotpočink. A tak swjećeše njedźelu, 27. 6. na serbskich a němskich kemšach ze swojej wosadu poslednju Božu službu jako wosadny farar.

Na serbskich kemšach bě so tónkróć nahladniša wosada zešla, hač smy to hewak zwučeni. Tež ze susodnych wosadow běchu někotři na roz-zohnowanje přichwatali. W swoim swjedźenskim předowanju zložili so Serbski superintendent na bibliske slowo:

Jězus Chrystus wčera a džensa a tónsamy tež do wěčnosti. Z tutym hesłom je před 41 lětami nastupił swoje duchownske powołanje w Budyšinku a z nim tež jo nětko w Njeswačidle skónči. Předar spominaše, kak bě tehdom z dowěru duchownske džěło na so wzał. Nětko po 41 lětach služby dyrbi swoju njedostojnosć připóznać. Wjele njetrjebawšeho je činił a wjele nuzneho skomdžił. Jeho tróšć je, zo je japoštoł Pawoł, hladajo na njekmanych předarjow Ewangelija na Filipiskich, pisał: Wažne je, zo so Chrystus přěduje. „To běše moje sprawne prócowanje!“ – wobkrući farar Wirth.

Jězus Chrystus wčera. Wjele nje-dobrehu je so w a přerje cyrkej w zańdženosci stało. Hladajće na luksuriozne klóštry, na překrasne gotiske a barokowe katedrale. Je so to twariło w Chrystusowym duchu? Ale wono njebě wšo zle w stawiznach našeje cyrkwje: Chrystus je přez nju čłowjekow wolał: **Pójće sem wšitycy, kiž sće sprónči a wobćeženi. Ja chcu was wokřewić.** Posyljeni slabi, wobroćeni hrěšnicy – to je njezachodne bohatstwo cyrkwje.

Wčera! Chrystusowa cyrkej njeje hakle z džensnišeho dnja, tež nic z wčerawšeho dnja. Biblija sluša do najstaršich knihow. Jejna wěrnosć je so wupruwowała we wjele kritiskich a styksnych časach.

Jězus Chrystus džensa. 29 lět dołho bě za fararja Wirtha tole „džensa“ w Njeswačidle. Po nim přindže druhí, a za jeho budže w přichodze wšě-

dnje „džensa“, to rěka, zo mamy Chrystusowe slowo do kóždeho časa na wosebite wažnje prajić. Předar ma doma być w Božim slowje a ma swój čas znać a rozumić a dyrbi tak předować, zo wosada sebje samu w předowanju spózna. To su te tři nuzy duchowneho, hdžež wón ženje njedowuknje.

Jězus Chrystus tež do wšěje wěčnosti. Předar tu rozkladowaše, kak wón za sebje na wječoru svojeho žiwjenja wšu swoju nadžiju staja na Chrystusa.

Po předowanju hódnoćeše zastupnik serbskeje wosady w krótkej narěči 29lětné skutkowanje fararja w Njeswačidlskej wosadze. Wón wuzběhny při tym, zo je čězko, w tutej chwili prawe slova namakać. Haj, my bychmy skerje chcyli tutón džěń roz-zohnowanja hišće tak prawje daloko do přichoda, znajmjeńša wo něšto lět, wotstorčić. Ale my wšak mamy tež

skeje wosady, kaž běchu to Mjeń, Jakub, Wałtar. Tohodla smy swojemu fararjej wutrobnje džakowni za wšu naloženu lubosć a prócu, wopokazawši so z tym jako swěrný služownik w Knjezowej winicy.

Předewšěm pak chcemy dać Bohu Knjezej česć a so jemu džakować za wšu hnadu a pomoc, kiž je nam we wosobje wotchadžaceho wosadneho fararja šćedriwje dawał. Wón přewodž jeho a jeho swójbu tež dale a spožć jemu hišće wjele lět při dobrej strowoće.

W mjenje Konwenta serbskich ewangelskich duchownych wupraji slowa džaka a připóznać za dobre a skutkowne sobudžěło knjez farar Albert z Hrodzišća.

Knjez farar Lazar-Bukečanski postrowi wosadu z Ochranowskim hesłom:

A nětko, Israelo, što žada Knjez, twój Bóh, wot tebjě,

Rady spominamy na Serbske cyrkwinske dny a so wjeselimy na přichodne

zrozumjenje a jemu přejemy z wutroby po docpětej starobje tróšku wjace měra. Wšitycy drje znajemy Jězusowe přirunanje wo syjerju, kiž wuńdže wusywać swoje symjo. Tež wón je jako duchowny sprawnje a spróniwyje wusywał na tři lětdžesatki dołho to dobre symjo. Bože swjate slowo, w našej wosadze. Wón je nam byl we wšěch časach tón dobry pastyr, kiž je swoje stado chrole zakitował napřeco wšěm nadběham we wichorach žiwjenja a pytał tež to zhubjene. Hústodosć mějachmy začuće, zo je při swoich předowanjach nam, svojim Serbam, wosebje do wutroby rěčał. Tež poroki dla jeho zmužiteho wuznača a wustupowanja za Serbow njejsu jeho lubosć, lubosć k swojemu narodnej podusyc móhli. Zo wostanje dale Serbski superintendent, nam tutu lubosć znowa wobkruća. Štoby byl bóle serbski, bóle naš, hač wón!

Wjele je z Božej pomocu w našej wosadze dokonjał. Kelko nuzy a starosćow je jemu načiniło znowanatwarjenje zničeneje cyrkwje, wostarjenje nowych zwonow a piščelow, překryće třěchi, natwarjenje kantorskeho bydlenja a wuporjedženje cyrkwinskeje wěže. Wšudže je mjez přěnimy na twarnišću byl a so při tym tež ručneho džěła njeboješe. A při wšěm je so sam spokojal, bydlitć ze swojej swójbu w nadobnym drje, ale tola starym twarjenju. Tak je so ze svojim skutkowanjom hódnje zarjadował do rjada nadobnych serbskich fararjow-předchadnikow Njeswačidl-

hač jeno, zo by so bojal Knjeza, svojeho Boha, a po jeho pučach chodzil a lubował jeho a služil Knjezej, swojemu Bohu, z cyłej swojej wutroby a z cytej swojej dušu. To bě dobre slowo za Božeho služownika, kiž so roz-zohnuje ze swojej wosadu. Džělic so wot druhich, to přeco boli a wosebje, hdyž so wo čłowjekow jedna, kotřiž běchu w lubosci a džakownosci mjez sobu zwjazani. Něhdy su fararjam pomniki stajeli. Pomnik tu za wotchadžaceho fararja je tutón znowanatwarjeny Boží dom. Za tutón zwonowny natwar, ale tež za wšón znutřkowny natwar Božeho kralestwa, wosebje mjez Serbami, je wosada swojemu fararjej džak dołžna. Za to džakowaše so w mjenje Serbskeje superintendentury a Serbskeho cyrkwinskeho dnja za wšu swěru a lubosć a přeješe dalje Bože zohnowanje.

Pozběhowaca swjatočnosć skónči so z Božim wotkazanjom.

Tež na němskej Božej službjě wupraji so wotchadžacemu fararjej mnoho slowow džaka a dobrych přěćow w mjenje cyrkwinskeho přestjerstwa kaž tež Budyškeje a Drježdžanskeje cyrkwinskeje wyšnosće, kotruž zastupowaše Budyški superintendent Arnold.

Wobě Božej službjě natočišćej so na zynkopaski, kiž so fararjej zdomom z aparatom jako dar wosady přepodachu.

A. Gr. Cha.

Amiit Gofa

Čehodla nic kurić

September je za nas mäsac Znutřkowneho misionstwa, kotrež chce čłowjekam pomhać we wšelakich nu-
zach — tež we wojowanju přećiwu
złym požadliwoscám. Do zlych nje-
počinkow słuša porno wopilstwu tež
kurjenje. Snano so nětkle posměwaš,
ale njech tebje nastawk, kotryž smy
wubrali ze słowakskeho ewangelske-
ho časopisa „Spod Tatier“, wo tym
powučí. Redakcija

W žiwjenju čłowjeka su hódnoty,
na kotrež dyrbymy stajnje džiwać.
Přeťož hdyž je zhubimy, njemóžemy
so wjace žiwjenja wjeselić. Nimo wu-
móženja duše přez Jězusa Chrystusa
je strowota najdrohotniše kublo člo-
wjeka. Tuž napomina japoštoł Pawoł:
Z bojoscú a rženjom činiće, zo byšće
zbóžni byli. Wo strowosci bychmy po-
dobne napominanje wužić móhli —
snano takle: Wšědnje bojće so wo
swoju strowotu, kotraž je wohrožena.
Jedyn z njepracelow strowoty je to-
bak, potajkim kurjenje. Starosc wo
strowosc čěła słuša do přenich wino-
watosćow napřećo sebi samomu. Pře-
ťož čłowjek je winowaty, přećiwu
wšemu wojować, štož jeho strowotu
wohrožuje. Dokelž kurjenje wšelke
čežke chorosće zawinuje, dyrbymy
přećiwu njemu wojować. Tak cyrkej
na zakładze wěry sobu podpěra boj
přećiwu kurjenju.

Kurjenje škodzi strowosci

Njezabudźće: Tobak je jěd, dokelž
ma w sebi wšelke škódlive džěle, z
kotrychž je najstrašniši alkaloid, to
je nikotin. Čělo so na njón z časom
zwući, ale scěwki kurjenja so hagle
po někotrych lětach jewja. To zawje-
dze wjele kurjerjow, dokelž škódliv-
wosc nikotina hnydom njespózna-
ja. Do čłowskeho čěła přińdže jěd přez
hubu, přez dychanje a přez kožu. Jěd
tobaka skutkuje na wotrubu a tež
na skalkowanje žilow. Tobakowy dym
zawinuje schorjenje nosa, huby a gyr-
gawy a tež žoľdka a črjewow. Niko-
tin njeje ani jenički jěd w tobaku.
Při spalenu nastawa smoła (Pech),
kotraž móže chorosć raka wubudzić.
Statistika dopokazuje, zo kóždy wos-
my kurjer na raka wumrěje. Nikotin
skutkuje škódliwje na wšelke džěle
čłowjeskeho čěła, tež na čuwy. Ku-
rjerjo njewohrožuja jenož swoju stro-
wotu, ale tež strowotu druhich.

Z kóždej cigaretu pali kurjer sam
sebbe po kuskach. Kurjenje skrótši
čłowske žiwjenje wo někak dvě léce,
jelizo mjeztym njewudyri přjedy za-
hubna chorosć. Cigarety su „nowy
křud čłowjestwa“. Zawěrnje droho
dyrbi so njepečink kurjenja zaplaćić.
Při wužiwanju njesměrnje wjele to-
baka nastanje same zajědženje.
Widziš, tak skónči „wjeselo“ kurje-
nja! Kurjenje je hrěch, přeťož z nim
wohrožuje čłowjek swoju strowosc
a žiwjenje. Šťož chce sebi swoju stro-
wotu zdžerjeć a wysoku starobu doc-
pěć, dyrbi so wzdać cigarety — a to
hnydom!

1976 olympiada w Montrealu (Kanada)

1975 jěcharski turněr w Rakecach.

To je zawěrnje hoberski rozdžěl. W Rakecach njebě swětowy, ale tužiski, naš
niwow. Jěcharjam a konjom so wšo po programje njepracelji, ale što to wo to!
Šťó wě, hač by so mi lětsa w Montrealu tak lubilo kaž loni w Rakecach. Dži-
wal wšak so sym, zo naš wjesny lud njeje wjetši zajim pokazal za turněr.
Rjane konje widžec je dalokeho puća hódne

Kajki to njepečink! Kajke to wotročstwo!

Toksikomaniya, požadliwosc za jě-
dami, je jedyn z křudow čłowjestwa.
Kurjenje je najrozšěrjeniša toksiko-
manija na swěće. Po statistice dvě
třećiny čłowjestwa na tajke wašnje
škodzi swojej strowoće a swoje ži-
wjenje skrótši. Nikotinizm je jedyn
z najhóršich njepečinkow, runje tak
strašny kaž alkoholizm. Haj, hišće
strašniši, dokelž tež druhich wohro-
žuje. Kurjenje ze swojimi zahubny-
mi scěwkami je so stal problem cyle-
ho swěta. Čłowjek sam je za to za-
mołwity. Sam wot so a dobrowólne
je so rozsudził za tutón jebarski jěd a
je so wot njeho wotwisny scinił.
Džensniši čłowjek je sej z tobaka při-
hotował přiboha, kotremuž wotroč-
kowcse služi. Wón je wotroček mōdre-
ho dyma a z nim swojej strowoće
škodzi. Mnohim je kurjenje moda:
Wjetšina kuri — čehodla njedyrbjal

**Ze zrudobu zhonichmy, zo je Böh
Knjez našeho přećela a dobroćela,
biskopa na wuslužbje dr. Handrija
Wantulu we Wařawje 16. 6. 1976 z tu-
teje časnosće wotwołał. Wo tutym
wuznamnym duchownym pólskeje
ewangelsko-lutherskeje cyrkweje w
přichodnym čisle nadrobnišo pisamy.**

tež ja kurić? Jedyn nawuknje ku-
rjenje wot druhého. A ličba kurje-
rjow njewotěběra, ale přiběra. Młod-
žina hižom započnje kurić. Dale a
bóle kurja samo žony a tež holcy. Ze
zakazanjom abo zakonjom so mało wu-
čini. Zakazane plody čim lěpje slodža.
Wotwisnosć wot drogow, a do toho
sluša tež tobak, je prastara wěc a je
jedyn z najstaršich hrěchow čłowje-
stwa. Džensa je to moderne masowe
wotročkowstwo. Šťó nas z njeho wu-
swobodži? Knjez Jězus praji: Hdyž
was Syn wuswobodži, scě prawje swo-
bodni. To je křescanska rada přeći-
wo tajkemu wotročkowstwu — hrě-
chej. Chrystus móže nas wuswobo-
džić.

Šťo nětko činić?

Kurjenje je zwućenje, potajkim
na wučene. Tuž je nuzne, jo sej
zaso wotwućić, potajkim přestać ku-
rić. Z naprašowanjom je so zwěšćilo,
zo by 80 % so rady wzdało swojeho
nawučěnja, hdy bychy dosć sylnu
wolu měli. Šťó wšak mjez kurjerjami
ma sylnu wolu? Nuzne je, jich roz-
wućować wo škódliwosc kurjenja.
Nadawk staršich a šule je, młodžinu
wo tym powučować. Starši pak maja
dobry přikład dać. Cyrkej pomha, zo
pokazuje na přikłady a žorlo wšeje
pomocy. Japoštoł Pawoł pisa: Ja za-
možu wšitko přez Chrystusa, kotryž
mje posylnja. W křescanskej wěrje a
w modlitwje wo pomoc je wulka mož-
nota za kurjerja ze slabej wolu. Tutu
slabu wolu w čłowjeku dyrbymy na
wše wašnja podpěrać. My wšak wi-
džimy, zo powučowanje wo tutym
problemje přez přednoški a knižki
njedosaha, tohodla pokazamy na wy-
šu móc, na Chrystusa. Dokelž so tu
jedna wo sylnu požadliwosc abo samo
chorosć, husto dobra wola a wotmys-
lenje njedosaha, zo by kurjer so
wzdał swojeho njepečinka. Pola něko-
trych kurjerjow je jich zle nawučē-
nje dušina zepěra, woni su wot njeje
wotwisni a su njezbožowni, hdyž
wšědnje swój wěsty kwantum nje-
wukurja. Woni su inwalidža na duši,
přeťož pola nich dže woprawdže wo
dušinu strowosc. Woni su tak daloce
přišli, zo sebi swoje žiwjenje njemó-
žha hinak předstajić. To je zle polože-
nje! Tu móže jenož Jězus Chrystus
naš Zbožnik pomhać, hdyž je wón ze-
pěra čłowjeka na město nikotina, hdyž
je čłowjek wot njeho wotwisny a
nic wot kurjenja. Z tym je wuswobo-
dženje wot njezbožowneje wotwisno-
sće date.

Kurjenja so wzdać wšak njeje
zaslužba před Bohom, ale je nuzne w
zajimje strowoty a nowého, wyšého
žiwjenja. W tajkim žiwjenju móžemy
potom Bohu lěpje služić, kaž smy na-
pominani: Swjećće Boha na swojim
čěle a na swojim duchu, přeťož wo-

boje sliša Bohu. W tajkim swětle nje je žaneje přičiny za kurjenje. Zo bychu kurjerjo přestali kurić a nowi so njenawučili kurjenja, to je přeće našeho časopisa. Mik. Mital

Cyrkwinska jězba do Lutheroweho města Wittenberga

Wutoru, 29. junija běše naš wulki cyrkwinski wulět, kotryž nas lětsa do Wittenberga wjedžeše. Ducej tam smy w Torgauje, hdžež je Luther tež husćišo přebywał, derje posnědali. Dokelž běše džeň jara horcy, běchmy wšitecy wjeseli, jako běchmy skónčnje we Wittenbergu samym. My běchmy 90 Bukečanskich wosadnych, kiž zastupichmy hnydom do chłódného Božeho domu; běše to wulce slawna Hrodowska cyrkej, hdžež běše Luther před 459 lětami 95 tezew přibił. Tam móžachmy wjele rjaneho a zajimaweho wobdžiwać. Kěbětarka, starša žónska, nam wšitko derje a wěcywustojnje rozpowěda. Wona wuzběhny, zo njejsmy w muzeju, ale w Božim domje, kiž pak je bohaty na wobrazach a na tworjacym wumělstwje, na ornamentach, na pisanych woknach a druhich drohočinkach. Wosebje hnujace běše za nas, zo je dr. Měrcin Luther runje tak kaž jeho přećel a sobuwowjowar Filip Melancthon tam swój posledni wotpočink dóstał. Lutherowe čěto je nimale pod klětku pohrjebane, Melancthonowe runje napřečo. Wězo je cyrkej swětoslawna přez přibiće tezew. Originalne durje, na kotrychž tutón wažny dokument wisaše, kotryž běše po krótkim času znaty we wšitkich němskich a susodnych krajach, su so w Sydmlětnej wójnje spališe. Nětko tam namakamy nowe mjedžane durje, do kotrychž su tezy late, a to we lačonskej rěči. Nutřka w Božim domje widžachmy tež tafłu tutejch rozsudnych sadow w němskim přełožku. Naša wjednica nam tež někotre mjenowaše, na příklad 62. tezu: „Wěrný poklad cyrkwy je wysoko swjaty ewangelij wo krasności a hnadžě Božej.“ My wěmy, zo běštaj tehdom bamž a kejžor rozhorjenaj nad tutej kročelu, kiž rozsudžace scěwki za sobu čehnješe. My pak stejachmy we Wittenbergu pod začišćom reformaciskeho skutka, a nam běše, kaž bychu jańdželjo sami powěsć wo wulkim wěčnym zbožu roznosyli.

Po wopušćenju tutoho Božeho domu džěchmy do druhého městna Lutheroweho skutkowanja, to běše Měščanska cyrkej, hdžež je reformator přědował. Kěbětark nam pokaza a rozjasni mócný wołtarny wobraz Lukasa Cranacha, kiž nam reformaciski wuznam před woči staješe. Zajimawe bě, zo tam běchu tři sakramenty namolane. My znajemy jenož dwaj, ale najprjedy běše Luther tež pokutu jako sakrament připóznał, štož pozdžižo zaso začisny, dokelž žane widzómne znamjo podla njeje. My widžachmy w jednym dworje tež prjedawšu džěłarnju molerja reformaciskeho časa, runje mjenowaneho Lukasa Cranacha, kotryž měješe dobre styki k Lutherěj. Na torhošću so nam tež jara lubješe krasna radnica, kiž bu natwarjena w lěće 1527 a je nětko rjenje wobnowjena.

Po wobjedže w hosćencu „Dom rje-

mjeslnistwa“ wopytachmy prjedawši klošter, mócné, stare, ale w dobrým porjedže zdžeržane twarjenje. Wono rěka Lutherowy dom, přetož w nim je reformator 33 lět dołho bydlił a džělał. Někotre rumnosće wužiwaše tež uniwersita, w kotrejž je wón jako profesor skutkował. Na wulkim, chłódnym dworje, hdžež su so něhdy mniša a studenća wuchodžowali, smy tež my so wočerstwili z dobrej, čerstweje wodu, kiž so tam stajnje ze stareje studnje žórli a so nam darmo poskića. Potom so podachmy do domu přez krasny portal, kiž běše dała Katharina z Bory, Lutherowa žona, rězbować jako dar a překwapjenje za swojeho mandželskeho, kiž bě tehdom runje zapučowany. W awli a pozdžišej jědzerni móžachmy sebi zajimawy a derje zdžeržany wobraz Cranacha wo 10 kaznjach wobhladać. Lutherowy dom je džensa muzej, w kotrymž su wšitke wuznamne knihi, pisma, wobrazy a zběrki reformaciskich stawiznow wustajene. W originalnje wuchowanej bydlenkej stwě Luthera móžachmy so kołowokoło na drjewjane ławki zesedać. Tam běchu něhdy tež studenća a družicy hosćo sedželi a so na dołhich zymskich wječorach při wulkich kachlach wohřewali. A za blidom sedžeše Luther sam, a woni připostuchachu, hdyž wón swoje „blidowe rěče“ džeržeše, a sebi wšelake tež napisachu, a na tajke wašnje je nam wjele, štož so tam praješe, wuchowane. My móžachmy, tam sedžo, hišće džensa něšto začuwać wo atmosferje, kotruž su tehdom we wšem měrje dožiwili. Wono je bjez džiwa, zo tam kóžde lěto přez 100 000 wopytarjow ze wšěch kontinentow dońdže, zo bychu městna Lutheroweho žiwjenja a skutkowanja widželi. Jědzće wy teži tam, hdyž móžeće, a wobhladaće sebi wšo sami! Wy njebudžeće to wobžarować.

My běchmy na kóždy pad džakowni a wjeseli, zo mějachmy tute krasne dožiwjenje. Puć wšak bě daloki do Wittenberga, ale rjana bě jězba přez našu krajinu, přez lubozne wjeski a města w lubej lětnjej pyše. My zhonichmy po puću něšto, štož so w serbskim spěwje tak rjenje wupraja: „Z dychom swjatoch Jana kćěje lubozna poľna rōža rjana, rōžow kralowna.“

Haj, tute lubozne rōže nas tež woprawdže při jězbe zwjeselachu. Bohu Knjezej budž džak, zo je nas tak miłosćiwje přewodžał a wšemu njezbožu a zadžewkej wobarał! Z wulkej radosću a džakownosću směžachmy so wječor pozdže zaso domoj wróćić.

Martha Pečowa

Z wosadow

Njeswačidlo. Kaž kóžde lěto mějachmy tež lětsa w čopłym měsacu juliju spěwanje před cyrkwu. To rěka, zo spěwachmy zhromadnje lube stare spěwy a nawuknychmy rjane nowe. Cyrkwinski chór a solisća nas zwjeselichu ze swojimi poskićenjemi.

Bukecy. Z kóncom septembra 1976 tež Bukečanski wosadny farar Gerat Lazar, předsyda Serbskeho cyrkwinskeho dnja, dołholětny senior Serb-

Swjedžensce zdrascene pōlske džěci čakaja, zo bychu dostojnje začahnyli do Božeho domu k přěnjemu woprawjenju

skeho farskeho konwenta, na wotpočink pōńdže. Z wotpočowanjom wšak hišće wjele njebudže, přetož naš luby zastojnski bratr wostanje dale w službje wosady jako wikar.

Hižom loni bě swoje 65. narodny swječil. Škoda, zo je tež wón w rentnarskej starobje. Wón je tak swěru swoje duchownske zastojnstwo wjedł — jako wikar we Lupoji, jako młody duchowny w Minakale, za čas fašizma wuhnaty do Rudnych horow do Jōhstadta, dokelž bě tehdomnišim statnym instancam jeho serbska horliwosć njeluba. Po wójnje so bórde do Serbow wróći, najprjedy do Hdžija, a po smjerći superintendenta Mjerwy přewza Bukečansku wosadu, kotruž je nimale 20 lět pilnje a woporniwe wostaral.

Jako předsyda Serbskeho cyrkwinskeho dnja je wón we wšěch našich wosadach znaty a lubowany. W tutej nadawku wón dale wostanje. Bōh Knjez chcył jemu hišće wjele lět zdžeržeć jeho čelne a duchowne mocy, zo by tole wažne džěto za nas wšitkich mōhl dołho wukonjeć.

Pomhaj Bōh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróc za mēšac z līcencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamołwity redaktor: superintend. Gerhard Wirth-Njeswačidlski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiść: Nowa Doba, čišćerňa Domowiny (III-4-9-1546)